

Päť storočí revolúcie

Plinio Corrêa de Oliveira

12. februára 2020 † *História* † *Rozhovory*

Prinášame záznam rozhovoru s Pliniom Corrêom de Oliveirom, osobnosťou, ktorá podľa nášho názoru patrí k najvýznamnejším teoretikom Revolúcie. Ide o spisovateľa, ktorého poznáte aj zo stránok nášho portálu.

Foto: Plinio **Corrêa de Oliveira**

Pán profesor, čo je to Revolúcia?

Revolúcia je hnutie odhodlané zničiť legitímnu moc alebo poriadok a nahradiť ju nezákonnou mocou alebo nezákonným stavom vecí (zámerne nehovoríme „poriadkom vecí“). Revolúcia môže byť krvavá alebo nekrvavá – napríklad dve svetové vojny patria medzi jej najkrvavejšie kapitoly. Na druhej strane socialistické zákonodarstvo, ktoré sa dnes rozmáha vo všetkých alebo takmer všetkých krajinách, je mimoriadne závažnou nekrvavou formou napredovania Revolúcie.

Ide jednoducho o to, že Revolúcia je procesom zvrhnutia moci?

Nie, jej hlavným cieľom nie je odstrániť konkrétne osoby či dynastie. Ona požaduje oveľa viac. Chce zničiť zákonný poriadok vecí a nahradiť ho nezákonnou situáciou. Slovo „poriadok vecí“ však nevystihuje všetko, čo sa chápe pod Revolúciou. Revolúcia sa totiž usiluje vyvrátiť celkovú víziu sveta a spôsob bytia človeka a nahradiť ju víziou, ktorá je jej úplným opakom.

A aký bol ten „poriadok vecí“?

Bolo ním stredoveké kresťanstvo. Stredoveké kresťanstvo nebolo len jedným z mnohých možných poriadkov, ale uskutočnením (za okolností primeraných danej dobe a konkrétnym miestam) jediného autentického poriadku medzi ľuďmi, ktorým je kresťanská civilizácia. Katolícka kultúra a civilizácia, ktoré sa vtedy rozvinuli, sú kultúrou a civilizáciou *par excellence*. Je potrebné dodať, že nemôžu existovať mimo katolíckych národov.

A keďže dnes už takmer neexistujú žiadne katolícke národy, znamená to, že žijeme v dobe triumfu Revolúcie?

Žijeme v jej ďalšej fáze, vo veľkej kríze. Pretože krízy, ktoré dnes otriasajú svetom – kríza štátu, rodiny, hospodárstva, kultúry atď. -, sú len rôznymi aspektmi jednej zásadnej krízy, ktorá sa odohráva v srdci človeka. Inými slovami povedané, kríza zapustila hlboké korene v našej duši, odkiaľ sa šíri do celej osobnosti moderného človeka a ovplyvňuje všetku jeho činnosť. Je to kríza západného človeka, kríza kresťana.

Ako sa táto kríza prejavuje?

Napriek mnohým odlišnostiam medzi jednotlivými krajinami vždy sa vyznačuje piatimi charakteristickými znakmi. Je univerzálna – v súčasnosti neexistuje krajina, ktorá by ňou v menšej či väčšej miere nebola zasiahnutá. Je jedna – a teda nejde o sériu kríz, ktoré sa jedna pri druhej nezávisle od seba vyvíjajú (ako keď v lese vypukne požiar, ktorý nemožno považovať za tisíc samostatných paralelných požiarov tisícok stromov stojacich vedľa seba). Je totálna – ide do takej hĺbky, že zo samej svojej podstaty sa šíri a preniká do oblastí ducha, kultúry a napokon do všetkých sfér ľudského konania. Je dominantná – západné krajiny sú postupne tlačené do takého stavu vecí, ktorý v každej z nich nadobúda rovnakú formu a je v diametrálnom protiklade s kresťanskou civilizáciou. Koniec koncov, je to proces trvajúci už päť storočí a je dlhou reťazou príčin a následkov.

Kedže kríza trvá už päťsto rokov, kde začala?

V 14. storočí bolo možné pozorovať v kresťanskej Európe zmenu mentality, ktorá v 15. storočí bola ešte evidentnejšia. Do popredia sa začala dostávať túžba po pozemských pôžitkoch. Zábavy boli čoraz častejšie a honosnejšie a nepretržite zamestnávali myseľ. V obliekaní, mravoch, vyjadrovaní sa, literatúre i v umení rastúca túžba po živote naplnenom pôžitkami postupne viedla k čoraz otvorenejším vonkajším prejavom zmyselnosti a zmäkčivosti.

Tento nový stav duše obsahoval silnú, hoci viac-menej latentnú túžbu po stave, ktorý by bol zásadne odlišný od poriadku vecí, ktorý dosiahol svoj vrchol v 12. a 13. storočí. Prejavom výrazu tejto túžby bolo prehnané a často maniakálne obdivovanie antiky. Aby sa vyhli priamej konfrontácii s dávnou stredovekou tradíciou, humanizmus a renesancia sa radšej usilovali Cirkev, nadprirodzeno a morálne hodnoty náboženstva odsunúť do úzadia. V niektorých častiach Európy však novopohanstvo, ktoré sa tam rozvinulo, nevedlo k formálnej apostázii, pretože narazilo na značný odpor. Dokonca aj keď už bolo zakorenené v dušiach, neodvážilo sa – aspoň nie hneď na začiatku -, formálne sa rozísť s vierou.

V iných krajinách však otvorene útočilo na Cirkev. Pýcha a zmyselnosť, ktorých uspokojovanie je potešením, ktoré prináša pohanský život, zrodili protestantizmus. Pýcha splodila ducha pochybovačnosti, voľnomyšlienkarstvo a naturalistický výklad Písma. To viedlo k rebélii voči autorite, pretože všetky sekty popierali monarchický charakter univerzálnej Cirkvi, čiže vzbúrili sa proti pápežstvu. V morálnej oblasti bol triumf zmyselnosti v protestantizme potvrdený zrušením celibátu duchovenstva a zavedením rozvodov.

Lutherova revolta bola teda prvou revolúciou. Kedy nastúpila druhá?

Poznáme ju pod názvom „Francúzska revolúcia“. Humanizmus a renesancia sa bez problémov šírili v celom Francúzsku medzi katolíkmami, čo vyústilo do dlhej reťaze dôsledkov. Francúzska revolúcia ako pokrvný príbuzný protestantizmu a dedič renesančného novopohanstva vykonala dielo, ktoré bolo v každom ohľade paralelné dielu pseudoformácie. Konštitučná cirkev, ktorú sa pokúsila založiť ešte predtým, než sa ponorila do deizmu a ateizmu, bola iba aplikovaním ducha protestantizmu na francúzske Cirkev. Politická aktivita

francúzskej revolúcie nebola ničím iným než prenosom „reforím“ najradikálnejších protestantských siekt na úroveň štátu: vzbura proti kráľovi zodpovedala vzbure proti pápežovi; vzbura ľudu proti šľachte zodpovedala vzbure „prostých veriacich“ proti „aristokracii“ Cirkvi, proti duchovenstvu; vyhlásenie suverenity ľudu zodpovedalo samospráve veriacich (vo väčšej či menšej miere) v niektorých sektách.

A ďalšia revolúcia?

Je to komunizmus. Niektoré sekty, ktoré vyrástli z protestantizmu, preniesli svoje náboženské túžby priamo do politickej sféry, čím pripravili pôdu pre republikánskeho ducha. Z Francúzskej revolúcie sa zrodilo komunistické hnutie Babeufa. Neskôr v 19. storočí z čoraz divokejších revolučných duchov vzišli školy utopického komunizmu a tzv. Marxov vedecký komunizmus. A bolo to úplne logické! Veď predsa ovocím deizmu je ateizmus!

Takže chcete povedať, že na začiatku každej z revolúcií bola vždycky najprv veľká zmena v postojoch ľudí a až potom dochádzalo k prevratu dovtedajšieho poriadku?

Áno, revolúcia má tri hlboké vrstvy – prebieha v tendenciách, ideách a faktoch.

Prvou a najhlbšou z nich je revolúcia v tendenciách. Ide o neusporiadané chaotické tendencie, ktoré sa zo samej svojej podstaty usilujú o to, aby sa prakticky realizovali. Už sa neprispôsobujú poriadku, voči ktorému majú odpor, ale nenápadne začínajú meniť postoje ľudí, ich formy života, umelecké výrazové prostriedky a obyčaje bez toho, aby hneď priamo útočili na idey.

K revolúcii v ideách dochádza až neskôr. Takže pod vplyvom neusporiadaných hlbokých tendencií a sklonov sa rodia nové doktríny. Spočiatku z času na čas hľadajú modus vivendi so starým myslením a štýlom a vyjadrujú sa spôsobom, aby vyvolávali zdanie, že sa s nimi stotožňujú. Táto zdanlivá harmónia sa však čoskoro zmení na otvorenú vojnu.

A nakoniec nastupuje revolúcia vo faktoch. Po transformácii myslenia prichádzajú k slovu činy, kedy revolúcia krvavým a nemilosrdným alebo zdanlivo pokojným spôsobom napáda inštitúcie, zákony a zvyky v náboženskej oblasti ako aj v celej spoločnosti.

Prebieha to vždy rovnakým spôsobom?

Pozorná analýza ukazuje, že revolučné aktivity sú po čase tak vzájomne prepojené, že chronologicky možno všetky tri vrstvy vnímať ako jednu veľkú udalosť. Treba však mať na pamäti, že ducha revolúcie vystihujú dva metafyzické pojmy: absolútna rovnosť a úplná sloboda. Najlepšie im slúžia dve vášne: pýcha a zmyselnosť. Už sme o nich hovorili pri opise prvých troch etáp revolúcie. Pýcha a zmyselnosť vedú k extrémnemu rovnostárstvu nárokujúcemu si rovnosť v cirkevnej sfére, rovnosť medzi rôznymi náboženstvami, rovnosť v politickej sfére, rovnosť v štruktúre spoločnosti, zrušenie stredných štruktúr, ekonomická rovnosť, rovnosť navonok, rovnosť duší (univerzálna spása), rovnosť vo všetkých spoločenských vzťahoch a predovšetkým rovnosť medzi človekom a Bohom. Tá posledná rovnosť zjavne vedie k nenávisti k Bohu.

Ako to?

Preto svet pozostávajúci z rovnakých tvorov by bol svetom, v ktorom by sa maximálne odstránila podobnosť medzi stvoreniami a Stvoriteľom. Principiálna nenávisť voči nerovnostiam každého druhu je preto

metafyzickou vzburou proti podobnosti medzi Stvoriteľom a stvorením. Je nenávisťou voči Bohu.

Foto: Plinio **Corrêa de Oliveira**

Okrem pýchy vedúcej k rovnostárstvu ste spomenuli aj zmyselnosť. Ako ona súvisí s Revolúciou?

Okrem pýchy, ktorá generuje egalitarizmus, je zdrojom liberalizmu zmyselnosť v najširšom zmysle slova. Keď revolúcia začína v tendenciách, nie je možné prehliadať význam kultúry, umenia a prostredia v revolučnom pochode, pretože ony vplývajú na zmysly.

Vzhľadom na to, že Boh ustanovil tajomný a obdivuhodný vzťah medzi určitými tvarmi, farbami, zvukmi a vôňami na jednej strane a určitými stavmi duše na strane druhej, je zrejmé, že prostredníctvom umenia možno hlboko ovplyvňovať mentalitu a vytvoriť revolučného ducha u jednotlivcov, rodín a národov.

A k zlým či dobrým obyčajom napomáha aj prostredie. V akej miere podporuje dobré zvyklosti, v takej sa môže postaviť na odpor revolúcii a vzdorovať jej hoci iba zo zotrvačnosti a brániť všetko, čo je zdravé. Na druhej strane – v akej miere podporuje zlú morálku, v takej šíri toxíny a energie revolučného ducha.

Hovoríte teda, že nielen idey, ale aj umenie a prostredie môžu podnecovať k prechodu na stranu Revolúcie?

Samozrejme. Preto treba uznať, že všeobecná demokratizácia tradícií a životného štýlu prerástla do systematickej a narastajúcej vulgarity a proletarizácii moderného umenia, ktoré prispievajú k víťazstvu egalitarizmu v rovnakej alebo ešte väčšej miere ako prijímanie istých zákonov alebo zriaďovanie určitých politických inštitúcií.

Skúsme to zhrnúť. Prvou revolúciou bola reformácia...

Ktorá zasiala ducha pochybnosti, náboženského liberalizmu a cirkevného rovnostárstva.

Druhou bola francúzska revolúcia...

Ktorá bola triumfom rovnostárstva na dvoch úrovniach: náboženskej, vo forme ateizmu ukrývajúceho sa pod falošnou etiketou sekularizmu, a politickej, v rámci falošnej zásady, podľa ktorej každá nerovnosť je nespravodlivosťou, každá vláda hrozbou a sloboda je najvyšším dobrom.

A tretia revolúcia čiže komunizmus...

Ten bol transponovaním týchto ideí do sociálnej a ekonomickej roviny.

Ak si myslíte, že tri revolúcie sú epizódami jednej revolúcie, potom je potrebné položiť otázku o jej ďalších etapách. Ved' od vynálezu komunizmu uplynulo už vyše sto

rokov! Môžeme povedať, že Revolúcia pokračuje?

Áno, tak, ako každá ďalšia rodí sa ustavičným zdokonaľovaním. Keď sa zrodila druhá revolúcia, bola dokonalejšou verziou tej prvej a zároveň ju porazila a zasadila jej smrteľnú ranu. To isté sa stalo, keď v analogickom procese tretia revolúcia vyrástla z druhej. Všetko poukazuje na to, že tretia revolúcia práve dosiahla svoj vrchol a zároveň zánik, keď rodí štvrtú revolúciu.

Táto revolúcia znamená zrod takého stavu vecí, v ktorom, ako hovorili samotní komunisti, človek dosiahne „nepredstaviteľný stupeň slobody, rovnosti a bratstva“. A je to obyčajný tribalizmus – transformovať spoločnosti na kmene.

Samozrejme, že na ceste k tomuto stavu vecí treba odstrániť staré šablóny individuálneho uvažovania, chcenia a cítenia. Postupne ich nahradia formy myslenia, rozhodovania a cítenia, ktoré budú čoraz kolektívnejšie. Takže toto je základná oblasť, v ktorej musí prebehnúť táto transformácia.

Ako?

V kmeňoch je súdržnosť medzi ich členmi zabezpečená najmä spôsobom myslenia a cítenia, ktorý je kolektívny, z čoho vyplývajú kolektívne zvyklosti, obyčaje a kolektívna vôľa. Individuálny intelekt je zredukovaný takmer na nulu, inými slovami povedané, na primárne a najelementárnejšie reflexy, ktoré mu tento stav atrofie umožňujú. „Divošské barbarské myslenie“, myslenie, ktoré nemyslí a všímá si len to, čo je konkrétne – je to cena, ktorú treba zaplatiť za prijatie kolektivistického kmeňového ducha. Úlohou „šamanov“ je udržiavať tento kolektívny psychický život na mystickej úrovni rôznymi totemickými kultmi plnými zmätených „posolstiev“, ale bohatých na falošné bludičky ba dokonca blesky vynárajúce sa z tajomného sveta transpsychológie a parapsychológie. Týmto „bohatstvom“ si človek má kompenzovať atrofiu rozumu.

Nedeje sa to azda pred našimi očami? Ved' príkladom toho je totalita politickej korektnosti, ktorú už dnes majú v krvi milióny ľudí! Je to možné zastaviť?

Tieto vrstvy revolúcie nie sú čímsi, čo je nezadržateľné. Absolvovanie prvého kroku nemusí nutne znamenať pokračovanie a prechod do ďalšej fázy. Naopak, slobodná vôľa človeka za pomoci milosti môže zdolať každú krízu, rovnako ako môže zastaviť a premôcť samotnú Revolúciu.

Pri opisovaní týchto aspektov Revolúcie konáme ako lekár, ktorý opisuje celý vývoj choroby až do jej posledného štádia, ktorou je smrť, pričom netvrdí, že táto choroba musí byť nevyliciteľná.

Liekom je Kontrarevolúcia. Pretože Revolúcia je neporiadok, Kontrarevolúcia je návratom k poriadku. A pod poriadkom máme na mysli Kristov pokoj pod Kristovou vládou, čiže kresťanskú civilizáciu, asketickú a hierarchickú, sakrálnu od základu, antiegalitárnu a antiliberálnu.

Rozhovor s profesorom Pliniom Corrêom de Oliveirom sme, samozrejme, nemohli urobiť, pretože brazílsky mysliteľ je mŕtvy už viac ako dvadsať rokov. Všetky odpovede uvedené v „rozhovore“ však pochádzajú priamo od neho – sú to citácie z najdôležitejšej práce autora, Revolúcia a kontrarevolúcia, v ktorej Corrêa de Oliveira okrem hĺbkovej analýzy Revolúcie podrobne opísal aj Kontrarevolúciu, ktorá označuje proces, do ktorého by sa mali katolíci okamžite zapojiť, aby revolučné sily náš svet úplne nezničili.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/pat-storoci-revolucie/>

